

Seznam běžných hormonů a mediátorů u člověka

Možná třídění: podle chemické povahy, podle systémů

Zde je jednostránkový výťah pro nelékaře s příklady názvů a synonym (= názvů znamenajících totéž), opakují se kvůli souvislostem. Pravopis není sjednocen. Autor: prof. Dr. Petr Maršálek, Petr.Marsalek@lf1.cuni.cz. Najdete-li nepřesnost, pište prosím email. Tisk: 23. 10. 2023, v. 6.2

A. Hormony

1 Peptidy (= proteiny) (hydrofilní):

Hypothalamus: stimulační liberiny, inhibiční statiny, 1 CRH = Corticoliberin, 2 STH-RH = Somatoliberin = Somatotropin Releasing Hormone = GHRH, 3 SIH = Somatostatin, 4 TRH = Thyreotropin releasing hormone = Thyreoliberin, amin 5 Dopamin a další...

Adenohypofýza: 1 FSH = Folitropin, 2 LH = Luteinizační h., 3 Prolaktin = PRL = LTH = luteo-tropní h., 4 ACTH = adreno-kortikotropní hormon, je tvořen společně s 5 MSH = Melanotropin, 6 Somatotropin = STH = GH = Growth hormone, 7 Tyreotropin = TSH,

Neurohypofýza (=zadní lalok): 1 ADH = Antidiuretický hormon = Vasopresin, 2 Oxytocin.

Myokard, síně: ANP, atriální natriuretický peptid.

Štítná žláza: peptidy: 1 Kalcitonin (řídí Ca^{2+}), 2 prohormon TyreoGlobulin, 3 T3 a 4 T4.

Příštítná tělíska: Parathormon (řídí Ca^{2+}).

Pankreas (endokrinní): Insulin, Glukagon, SIH = Somatostatin.

Ovlivňují metabolismus Glc = glukózy.

Ledvina: 1 Renin (vliv na tlak), 2 Erythropoietin (vliv na Fe), 3 steroid D3, (vliv na Ca^{2+}).

Účinky reninu jsou přes reakci Renin $\rightarrow$ Angiotensin $\rightarrow$ Aldosteron.

2 Aminy (hydrofilní): hormony i mediátory: Adrenalin, Noradrenalin, Dopamin, mediátory: Aspartát, Glycin, Glutamát.

Nadledviny dřeň: Adrenalin a Noradrenalin.

3 Aminy (lipofilní): Štítná žláza: T3 = Trijodthyronin a T4 = Thyroxin.

4 Steroidy (lipofilní):

Nadledviny kůra: Glukokortikoidy: Kortisol.

Nadledviny kůra: Mineralokortikoidy: Aldosteron.

Ledvina: řídí kalcium (= vápník = Ca^{2+}): D3 = Calcitriol = Tri-hydroxy-calciferol.

Ženské pohlavní hormony: Estrogeny: Estradiol, Gestageny: Progesteron.

Mužské pohlavní hormony: Androgeny: Testosteron.

5 Nezařazené: Např. Acetylcholin není amin a je spíše lipofilní, je to “malá” molekula.

B. Neuromediátory (= mediátory = neurotransmittery)

Excitační: Aminy: Adrenalin, Noradrenalin, Acetylcholin, Aspartát, Serotonin, Histamin.

Inhibiční: Aminy: GABA = Gama-amino-máselná kyselina, Gly = Glycin, Dopamin, Glu = Glutamát, (Gln = Glutamin je prekursor Glu, při poruše jater je jako “falešný” mediátor).

Peptidy: Endogenní opioidy, (= také endorfiny),

Lipidy z nenasycených mastných kyselin (= MK): endogenní kanabinoidy.

C. Cytokiny a další (lokální tkáňové hormony = lokální působky)

Cévy: Plyn: NO = oxid dusnatý, dále i CO = oxid uhelnatý.

Bílé krvinky, tkáň: Peptidy interleukiny.

Tkáň: Lipidy z nenasycených MK Prostaglandiny, Aminy: Histamin, Serotonin,

Tkáň intracelulárně, například stah kosterního, myokardiálního i hladkého svalu: (Ca^{2+}).